

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. Vlt. Argumenta adversaria solvuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95871)

- 49 In quo casu licet plures personae diuinae assumerent eandem numero humanitatem, esset tamen vnus simpliciter homo, & plures personae seu supposita, vt patet ex multiplicatione nominis substantiui adiuncto nomine numerali, de qua egimus latissime in *perhiermenis*, data opera, sic D. Thom. & pene omnes Theologi, & ratio est, quia terminus substantius essentialis, vt homo, verbi gratia, formaliter significat formam totius, seu naturam vt in habente illam, & ideo, vt simpliciter dicatur vnus homo, sufficit vnitas naturae.
- 50 Declaratur, nam Christus absolute est vnus homo eiusdem speciei cum aliis hominibus propter vnitatem specificam naturae, quamuis suppositalitas Christi Domini pluraquam genere distinguatur à personalitatibus ceterorum hominum: ergo pari ratione tres personae erunt vnus homo numero propter vnitatem numericam naturae, etiamsi personalitates distinctae sint, vt propter vnitatem numericam naturae diuinae est vnus numero Deus, licet tres sint personalitates distinctae.
- 51 Vltima conclusio: bene potest diuinitus eadem numero natura terminari pluribus subsistentiis propriis: hæc est communis sententia, expressaque defenditur à Patre Suarez, & quia nullus est difficultatis operpretium duxi illam leui, vt ita dicam, Minerva ostendere.
- 52 Primo, quia eadem entitas bene potest pluribus modis eiusdem speciei simul diuinitus affici, vt ex supra dictis patet, & sic bene potest idem effectus pluribus actionibus simul produci, & eadem materia prima pluribus vnionibus ad plures formas vniri, & idem corpus pluribus praesentibus affici, sed plures subsistentiae proprii sunt plures modi eiusdem speciei: ergo bene potest eadem natura diuinitus simul pluribus subsistentiis terminari.
- 53 Secundo, quia nulla datur implicatio contradictionis, quia suppositalitas, & vnio, vel quasi vnio illius continentur in virtute naturae, quod vero simul esse non possint, prouenit ex eo quod natura repugnat superfluum, & non propter aliquam oppositionem illarum personalitatum, Deus autem potest dispensare in hac lege ordinaria, sicut dispensaret quando poneret duo numero accidentia eiusdem speciei in eodem subiecto, duplicem formam substantialem in eadem materia prima, dicas contrarias qualitates simul in eodem subiecto, duas quantitates in eodem spatio, & in eodem corpore duas praesentias, quando vnus & idem Corpus est in loco, vt est de fide in Corpore Christi in caelo existentis, & motus sursum, & deorsum simul in eodem mobili: ergo potest hoc quod est minus Deus facere per potentiam suam absolutam terminare, videlicet simul eandem naturam duplici subsistentia propria, in quo nulla oppositio, nulla repugnantia, nulla incompatibilitas datur. Dices cum Patre Vasquez, *disputat. 25*, naturam creatam non habere vim ex se, vt terminetur duplici subsistentia propria, alioquin applicato agente naturali, eam posset ipsum agens terminare duplici subsistentia: ergo nec de potentia absoluta habet eam vim.
- 54 Sed contra & nego consequentiam cum Patre Hurtado, quia potest per potentiam obedientialem passiuam: formoque argumentum idem contra eandem humanitatem non habere vim naturalem ad substantiandam vnionem hypostaticam, nec Christi Corpus ad vocationem Eucharistiae, & simul in caelo, dicit hoc esse per potentiam

I. P. Tom. II,

passiuam; bene ergo & poterit natura terminari à duplici subsistentia propria, & sicut humanitas, quae est prima causa receptiua vnionis hypostaticae, potest eleuari ad supernaturalem vnionem, cur & prima causa materialis non poterit eleuari ad recipiendam duplicem subsistentiam, & cur primae causae formales, scilicet duae subsistentiae non poterunt, cum tantum tribuant suum formalem effectum, vniedo se eidem naturae, quem effectum recipit materia patiendo vnionem causa prima actiua, quia est Deus, non potest eleuari, quia nullius subieitur imperio, secus creatae causae primae in suo genere, quia licet primae sint, sunt primae creatae, ac per consequens dependentes, & sub dominio increatae causae, quae sicut potest annihilare illas, & sicut potuit producere ex nihilo, sic potest mille modis disponere de illis propter plenum, ac supremum dominium, quod habet supra illas, vt infinitis modis ad nutum suae voluntatis, & quomodo voluerit de ipsis disponat, inter omnes autem modos dispositionis diuinae, est eleuatio creaturae ad superiorem statum: ergo bene potest causa prima creata materialis aut formalis eleuari ad id quod natura non potest iussu omnipotentiae diuinae.

SECTIO VLTIMA.

Argumenta aduersaria soluntur.

AD primum primae sententiae respondeo concedendo antecedens, & negando consequentiam; ad probationem illius nego in vniuersum à duplici causa totali non posse eundem numero effectum prouenire, vt patet ex dictis in *Physicis*, vbi docuimus à duabus causis adequatis efficientibus diuinitus posse eundem numero effectum prouenire. Praeterea in causis formalibus accidentalibus falsum est dicere non posse eundem numero effectum à duplici causa prouenire, quia plures scientiae totales sunt causae formales constitutivae sapientis, & nihilominus idem numero homo sapiens pluribus scientiis constituitur in esse vnus numero sapientis, & ideo idem numero Christus est vnus numero filius, & nihilominus afficitur pluribus filiationibus, seu, vt melius loquar, constituitur illis, scilicet filiatione increata Verbi, filiatione etiam substantiali vnionis hypostaticae respectu totius Trinitatis, & filiatione accidentali respectu B. Virginis, & licet hoc verum sit, concedo tamen in causis formalibus substantialibus intrinsecis, ob peculiaritatem illarum rationem, tum quia non causant, nisi seipsas exhibendo intrinsece: vnde effectus illarum non est alius ab illis exhibitis, cum subiecto vnito illis, quare cum plurium causarum formalium entitates diuersae sint, diuersos etiam secundum rem effectus formales praestare debent. Tum etiam quia cum causa formalis substantialis, sit praecipua ratio constitutiva effectus, ab illa debet sumi vnitas, vel multiplicitas effectus, ita vt si vna sit causa formalis; sit vnus, & idem effectus formalis, si autem multiplex sit causa formalis, multiplex debet esse etiam effectus formalis ab illis formis constitutus; vnde in eo casu in quo eadem natura terminaretur à duplici subsistentia, seu personalitate, cum effectus formalis illarum personalitatum non sit natura, sed persona resultant ex natura terminata per personalitatem & ex personalitate terminante naturam & tunc re-

sultaret duplex persona, non esset idem effectus formalis, sed duplex à duplici causa formali.

56 Ad secundum patet; ex dictis conclusio prima ratione quarta principali & sequentibus.

57 Ad primum secundæ sententiæ respondeo primo negando suppositum, quia supponit aduersarius in illo argumento naturam vnitam Verbo ab illo necessario pendere, quod non est necessarium, quia humanitas proprio supposito affecta habet omnia, à quibus pendet à priori, & à posteriori: ergo sic affecta licet vniatur Verbo ab illo, non penderet: ergo talis vniō non repugnat cum supposito naturali, & cum subsistentia propria, sicut vniō animæ rationalis ad corpus non pugnat cum subsistentia ipsius animæ rationalis, quam conseruat adhuc ut vnita corpori, ex quo colligitur non habere cum supposito proprio eandem proportionem quam habet curvitas cum rectitudine, generatio cum creatione.

58 Dices naturam pendere à supposito. Distinguo, à supposito connaturali transeat, ab alieno cum habet simul naturale nego, quæ enim repugnantia ostenditur ex eo quod possit vniiri humanitas Verbo sine dependentia ab illo, cum non sit de conceptu vniōis dependentia, vt patet in animo rationali vniōi corpori. Dices, quia humanitas esset in Verbo, at recte potest res esse in alio, quin ab eo penderet vt animus in corpore.

59 Deinde secundo respondeo non eodem modo opponi subsistentiam diuinam cum propria, sicut curvitas cum rectitudine, quia subsistentia propria continetur eminenter in diuina, & curvitas non continetur eminenter in rectitudine, neque contra. Deinde curvitas non potest supplere vicem rectitudinis, cum tamen diuina subsistentia possit supplere munus subsistentiæ creatæ; item quia curvitas in sententia probabilissima est priuatio rectitudinis, & non est forma nec figura positiua, suppositiuitas autem diuina & creata sunt ambæ rationes positiuæ, si autem concedamus curuitatem, & rectitudinem esse modos positiuos, licet aliquomodo inter se opponantur, non implicabit eandem virgam esse rectam, & curuam simul, sicut non implicat in eodem Corpore Christi esse simul duplicem præsentiam, aliam diuisibilem & circumscriptionem, alteram diuisibilem, & definitiuam: ergo eodem modo possunt esse curvitas, & rectitudo in eodem subiecto, & figura recta, & circularis. Verum est tales figuras in eodem loco non posse esse simul afficiendo idem subiectum: & ratio est, quia figura circularis est modus resultans ex positione partium in loco circulari, & figura recta in loco recto, vel superno, cū autem modus rei non possit separari à re, cuius est modus, inde est quod figura circularis non resultet in loco recto, seu versus supernum, & etiam figura recta non possit resultare in loco circulari, vnde necessario petunt distincta loca, propter essentialē rationem modorum consistentem in inseparabilitate à re cuius est modus: hanc doctrinam tradidit P. Hurtado in *Physicis, disputat. 6. de loco, sect. 5.* vbi sic ait. [Aduertendum vbiocationem materialem per quam tota quantitas ponitur penetrata in eodem loco, neque habere figuram neque situm, quia consistunt in distantia, & proportionem, quam partes seruant inter se in ordine ad locum, vt patet in figura recta, & circulari: ponamus ergo vnā distare ab alia versus locum supernum, & aliam versus dextrum, ecce in primo casu figuram rectam, in secundo vero initium figuræ circularis; eo enim quod hæc vbiatio detur mobili per

quam distet tantum ab vbiocatione alterius partis versus hanc positionem facit circulum, aut lineam rectam, vt patet in domo; eo enim quod lapis supra lapidem ponatur sit paries, quod ex sola sumitur vbiocatione.

Dices mutari vbiocationem non mutata figura: vt quando homo fertur sella gestatoria; sed id impossibile est in omni sententia, quia saltem figura spatio vbiocationis, quia situs est partium dispositio resultans ex vbiocatione quæ est fundamentum distantie partium: deinde semper mutatur figura, quia est talis dispositio corporis in ordine ad locum, & licet non mutetur distantia partium inter se, mutatur tamen totus ille modus qui essentialiter priori respondebat spatio, & datur alia vbiatio quæ partes seruata eadem distantia inter se respondeant spatio diuerso, vt si Deus homini sedenti auferat sessionem, & pro illa subroget aliam nouam, vel sedens annihilatur & reproducatur, iterum sedens hic modus figuræ mutaretur, vulgo tamen dicitur eandem retinere figuram, quia partes quæ distant inter se, & vt melius explicaret Arist. hanc vulgarem conceptionem adhibuit prædicamentum *de fin.* sic ille. Propter hanc autem rationem figura circularis non potest esse simul cum figura recta in eodem loco, quia figura circularis essentialiter est modus rei non absolute, & secundum se, sed in ordine ad locum circulearem sphericum, seu rotundum distinctum tamen à loco recto, ratione cuius essentialiter figura circularis non potest esse in loco recto, nec figura recta in loco circulari, alias ordo transcendentialis, & essentialis vtriusque figuræ mutaretur manentibus eisdem figuris, quod est impossibile; subsistentia autem eum respiciant res substantiales secundum se, & non in ordine ad locum, possunt simul esse in eodem subiecto, cum inter se nullam dicant oppositionem, etiam si illud subiectum sit in vno loco solum.

Ad secundum respondeo cum P. Mendosa, quod ipse P. Suarez viderit huius argumenti imbecillitatem, quid enim ad definitionem Ecclesiæ disquisitio de potentia Dei absoluta conducere potest vtilitatis; Christus enim in Scriptura vocatur absolute filius Dei, idemque vocatur filius hominis sine discrimine, & distinctione inter filium Dei, & filium hominis, & tantum exponitur distinctio inter naturas humanam, & diuinam & operationes vtriusque naturæ sine discrimine tribuuntur vni Christo Deo, & homini, ita vt homo dicatur creare mundum, & Deus mori, quia sine discrimine nullo modo dici posset, si personæ essent duæ; essent autem duæ si cum Verbo diuino retineretur suppositum humanum quod an sit idem si natura humana haberet duo supposita creata infra diceretur, & supra dictum est, quod euidenter sic patet; nam in diuinis, licet detur vna natura, quia non dantur duæ personalitates tres personæ, & quia tres personæ distinctæ productiones vnius, non attribuntur alteri, v.g. generatio non tribuitur Filio, id est Filius non generat ex eo quod Pater generet, nec Spiritus Sanctus spirat quia Pater & Filius spirant; vnde in productionibus propriis vniuersusque personæ, quia distinguitur à cæteris realiter, non datur communicatio idiomatum inter omnes, licet alie sint actiones communes, scilicet à dextra, quæ de omnibus personis prædicantur, v.g. creatio, glorificatio, sanctificatio, &c. ergo similiter si daretur distinctio personarum in natura humana, actio

Quaest. V. Vtrum supposit. compositi, &c. 85

actio propria vnus personae in illa natura non attribueretur alteri, sed quaecumque propria actio Dei communicatur homini, & praedicatur de illo, & sic dicitur hic homo creat, hic homo glorificat, hic homo est Filius aeterni Patris, hic homo est infinitus & caetera praedicationes, quae licet non sint actiones, sunt tamen propriae Dei: item actiones propriae hominis attribuntur Deo, seu vt melius loquar, omnes praedicationes propriae hominis, vt pati, vapulare, mori, ambulare, sudorem emittere, loqui, & exclamare, seu genere: ergo signum euident est in Christo Domino, non dari distinctionem personarum, ac per consequens nec personalitatem.

Item quia licet illud mysterium sit supernaturale, tamen reuocatio proprii suppositi esset nouum miraculum, & extraordinarium mysterio Incarnationis, quod non esse factum recte colligitur PP. dum nec scriptura illius meminit, nec necessitas cogit, imo quod magnam confusionem afferret mysteriis, ob quae Deus naturam assumpsit humanam, itaque ex definitione Ecclesiae, Christum esse; nam personam euidenter infertur non retineri in humanitate propriam substantiam; Ecclesia autem fuit mora ad eam definitionem ex modo quo homo dicitur Deus, & Deus homo, & operationes Dei tribuntur homini, sine villo discrimine. Ad vltimum constat ex dictis.

QVÆSTIO V.

Vtrum supposititas entis composita sit simplex vel composita.

SECTIO I.

Sententiae aduersariorum proponuntur.

1. **P**rima sententia asserit naturam depositam solum habere substantiam simplicem ex parte materiae, ita vt totum compositum in completa substantia subsistat, ita P. Rub. in *Physicis*, q. 4. *art. 1. de substantia*. Vbi tenaciter id affirmat, quia forma corporeae nullam habent substantiam partialem.
2. Probatur primo hae sententia, quia per se subsistere dicitur existere sine dependentia à subiecto mediante inhaerentia; sed forma materialis dependet inhaerendo à materia: ergo non habet substantiam per se, & tamen totum compositum subsistit: ergo subsistit tantum substantia partiali materiae.
3. Secundo, modus operandi sequitur modum essendi, sed forma materialis non operatur per se, sed dependenter à materia: ergo nec habet modum essendi per se.
4. Secunda sententia est P. Valsq. *tom. 1. in 3. part. disp. 125. cap. 4.* asserentis partes substantiales totius physici, subsistere per vnicam indiuisibilem substantiam, quae non sit propria earum, sed totius, ita neque materiae vt est in composito, nec formae rationali correspondeat partialis substantia, hanc sententiam his verbis probat.
5. Primo quidem nihil est in toto composito, cui nomen substantiae partialis conuenire possit: ergo antecedens patet, si enim antiquam significationem vocis substantiae retineamus, quae est etiam graecum nomen hypostasis, suppositum ip-

suum concrete denotabat, vt nihil est in composito, quod graece dici possit hypostasis partialis neque latine dici potest duo supposita, vt personae partiales, quod hactenus nemo pronunciarere ausus est: ergo recte nullus dicere potest esse duas substantias partiales.

Secundo, ex definitione substantiae, quia persona est natura rationalis incommunicabilis substantia aut existentia, vt ex mente Richardi Victorini & Seuerini Boëtij patet. Tunc sic, si capiatur pro hypostasi, aut supposito, quia de ratione illius est esse substantia incommunicabilis; ita vt terminata sit modo aliquo, quo reddatur incommunicabilis, quaevis autem pars hominis est communicabilis, quinimo actu communicatur: ergo nulla illarum, vt est in toto, est substantia partialis; si autem sumatur pro complemento naturae, debet subiectum in quo esse incommunicabile, sed materia communicatur formae, & forma materiae: ergo nulla illarum, vt est in composito habet substantiam partialem.

SECTIO II.

Nostra sententia explicatur, & probatur.

Prima conclusio: natura non solum subsistit substantia inadeguata & incompleta materiae; sed etiam substantia totali, completa, & adequata toti composito: hae sententia est communis sensus Theologorum & Philosophorum, & probatur sic.

Primo, quia totum compositum est substantia completa, distincta realiter distinctione includentis ab inclusio à materia prima: ergo in toto composito, non solum datur substantia materiae, sed etiam substantia totalis, & adequata immediate debita toti distincta, tanquam includens ab inclusio, à substantia materiae; antecedens patet ex ipsis terminis: consequentia sic probatur, quia substantia est complementum proprium adequatum, & proportionatum substantiae, tanquam exercitium, & terminus adequate terminans, & exercens potentialitatem substantiae: sed substantia materiae non est adequatum & proprium complementum exercitij, ac terminus adequatus immediate totius compositi: ergo non solum datur substantia materiae, sed alia completa distincta ab illa, & propria totius compositi; haec minor sic probatur, quoad primam partem, illud quod competit alteri distincto ab aliquo non potest esse proprium illius; sed substantia materiae competit ipsi quae realiter distinguitur à composito: ergo non est propria totius compositi, quia quod est commune duobus non est proprium vnus ex illis, quod non sit adequata composito, sic patet, quia illud quod est adequatum, & aequale alicui parti, non potest esse adequatum, & aequale toti, quae cum totum sit maius sua parte, si esset aequale toti, & parti, idem adequaretur, & esset aequale simul respectu maioris, & minoris: sed substantia materiae adequatur cum materia, & est aequalis illi, quae est pars totius: ergo eadem substantia materiae non potest adequari cum toto, nec esse aequalis illi; haec minor sic probatur, quia substantia tribuitur materiae à natura in quantum substantia est, & primum subiectum formarum substantialium, sed materia prima adequate, & totaliter est substantia, & primum subiectum.